

NOVA RUSIJA ZAHTEVA SVOBODO ZA VSE NARODE

Angleško organizirano delavstvo je močno.

THOMAS JE RAZLOŽIL DELAVSKI BOJ IN MUKE.

New York, N. Y. — James R. Thomas, član britanskega parlamenta, član tajnik organiziranih delavcev v Veliki Britaniji in na Irskem, je predaval na vikih soli De Witt Clinton in ljudskem shodu o delavskih razmerah na Angleškem. Shodu je predsedoval Hugh Frayne, organizator "Ameriške delavske federacije".

Thomas je razlagal, kako je bilo močnejše na Angleškem obdržati delavcem vse doseženo pridobitve. Slikal je tudi prozore vojne in žrtve, ki jih je tirjala vojna.

V njegovih besedah ni bilo troje sovražnosti, vedno je naglašal vojo opozicijo napram militarizmu. Izjavil je, da je Velika Britanija v vojni proti kajzerjevi vojni mašini in ne proti nemškemu ljudstvu.

Povdaril je, da je delavstvo danes močnejše kot kdaj prej pred vojno. Povedal je, da je vlada da besedo, da vrne delavcem vse privilegije, ki jih je imelo pred vojno.

V gladki in učinkoviti besedi je razložil, kako so angleški delavci pridobili hišne posestnike, da niso mogli povzročiti stanarine. Pritisk delavcev na vlado in parlament je odlik zakon, ki je izrekel, da hišni posestnik izvrši hudo delovno, če ne postavi pod kap stanovanj, ki ne bodo plačali najemnine. Pojasnil je, kako je prišlo do tega, da ima danes nadzor nad živili.

Thomas je dejal, da je nemogoče izvozovati svobode za ves svet, da podjarmljene in potlačene, če ni Amerika držala proč od vojne. Posebno je pa povdaril, da je uspešen mir ravno tako važen kot uspešna vojna, ker bo odpravil vzroke za prihodnje vojne. Uspešen mir je pa le moč, če zmaga ideja demokracije nad prusjaštvom in militarizmom.

V mirnem času se bojujemo za ideal z živo, tiskano in pisano besedo, v vojni pa z orožjem.

IZGREDI V ST. LOUISU.

East St. Louis. — V tukajšnjem mestu so se prigodili obžalovanja vredni izgredi, ki jih ni nihče drug povzročil kot profitačni podjetniki. Če gremo stvari do dna, se prepričamo, da so pravi povzročitelji izgredov podjetniki, ki namenjajo cene delavne moči.

Odkar je izbruhnila vojna, so bili podjetniki preobloženi z naročili. V tovarnah se je sukalo kolese in profit se je stekal v blagajno podjetnikov. Podjetniki niso bili zadovoljni s tem profitom in hrepeli so še po večjem dobičku. Podoben so nemškemu kajzerju, kateremu ne zadostuje, da po božji milosti vlada Nemčijo, ampak ga skominja po svetovnem cesarstvu.

Podjetniki so pričeli importirati zamore iz juga na debelo, da da pritisejo na plače delavcev v East St. Louisu. In posledica te importacije je bila, da so nastali krvavi izgredi in da je danes šest stotnih mrtvih v mestu, da vzdržujejo red in mir, ker je nastala prava plemenska vojna, v kateri je bilo več oseb tako težko ranjenih, da jih ni bilo mogoče okrevati.

RUDARJI BODO IZVOLILI RUDNIŠKEGA NADZORNIKA.

Little Rock, Ark. — Rudarji bodo s splošnim glasovanjem izvolili državnega rudniškega nadzornika. Odbor Državne delavske federacije je izvršil potrebno delo iz splošnega glasovanja. Vsem lokalnim organizacijam United Mine Workers of America so bile oddane glasovnice.

100,000 prostovoljcev kličejo pod orožje.

DO AMERIŠKE POMOČI VZDRŽE ALIIRANCI.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je prepričan, da aliranci vzdrže v postojankah, dokler ne pride 1,000,000 do 2,000,000 Američanov na bojišče in jim pomagajo zavrniti nemške čete proti Reni.

Seveda se to ne zgodi letos. Uprava ne pričakuje, da bo imela v začetku pomladanske kampanje v letu 1918 več kot 500,000 mož na francoskem. Pričakuje pa, da bo v prihodnjem letu en milijon Američanov na francoskem, leto kasneje pa dva milijona.

Vojni departament je izdal še en poziv za 100,000 prostovoljcev za regularno armado, da spopolnijo dva in petdeset polkov, ki jih zdaj ustanove.

V dobro poučenih krogih govore, če ne pride do revolucije v Nemčiji, da bo vzelo najmanj tri leta, da je premagano prusjaštvo in njegova militaristična mašina. Reorganizacija Rusije po revoluciji, prehod iz starega režima v svobodno Rusijo, je povzročil, da ruska armada ni tako delavna, kot je treba v interesu poraza za junckerstvo.

Kajzer bo skušal prizadeti francoski republikni smrtni udarec, preden pridejo Američani na pomoč. Francoska armada je pripravljena, da odbije ta naval in drži postojanke, dokler ne pride ameriške čete na pomoč in pomagajo poriniti nemške čete nazaj.

Prilpava za letos in prihodnje leto so vrhovne ameriške države in aliranci bodo kupili najmanj za \$10,000,000,000 potrebščin. Nakupovanje bo vodila posebna komisija, in detajle je zakladniški tajnik McAdoo že predložil kabinetu. Odločili so se, da izproče te moči eni sami osebi, ampak postavijo za tako delo posebno komisijo. Sam Bernard Baruch, ki je imel izgled, da postane vrhovni nakupovalec, je svetoval, da je boljše, če to delo poverijo komisiji.

Nakupovalna komisija bo imenovana na podlagi pogodbe med Združenimi državami in aliranci. Italija potrebuje poleg živil, premoga, železniškega materiala več milijonov dolarjev posojila.

Do sedaj še ni določeno, kdaj se vrše nabori. Mogoče jih ne bo še mesec dni po registraciji. Fantom in možem, ki se morajo registrirati, ne bo zabranjeno vstopiti prostovoljno v armado, mornarico in mornariško pehoto. Razlika med fanti in možmi, ki vstopijo prostovoljno v armado, in oni, ki bodo potrjeni pri splošnem naboru, je v tem, da si prostovoljci lahko izberejo, pri kateri vrsti — pehoti, konjici, topništvu, sni-tetnem oddelku itd. — hočejo služiti, medtem ko bodo pri potrjenih fantih in možih odločevala vojaške oblasti.

KAPITALISTI RUJEJO.

Omaha, Neb. — Mnogi kapitalisti še vedno sanjajo, da je sedaj prišel čas, da lahko potlačijo delavske organizacije.

Podjetniki, organizirani v Business Men Association, so podali izjavo: "Omaha postane neorganizirano mesto."

Posledice te izjave so pasne: Strojniki pri samotnejših so izprti in kotlarji stavkajo.

Podjetniki hočejo za vsako cenno imeti boj in ga imajo. Porazeni iz njega pa ne bodo prišli delavci, ampak podjetniki.

VREME.

Danes nestavito in hladnejše vreme v Illinoisu; južni vetrovi se spreminjajo v severozapadne. V Iowi mogoče nastane lepo vreme.

Solnčni vzhod 4:18 a. m.; solnčni zahod ob 7:17 p. m.

Mooney umrje, če delavstvo ne stori svoje dolžnosti

Nova obravnava odklonjena, če tudi je sodnik drugega mnenja.

Chicago, Ill. — Frank P. Walsh, ki je znan širši ameriški javnosti, odkar je bila ustanovljena Zvezna komisija za industrijske razmere, je pisal newyorškemu "Callu" pismo, v katerem pojasnjuje, kako je z obsodbo Mooneyja: —

"Urednik 'Calla': Ravno kot sem prejel od Tom Mooneyja iz San Franciscosa sledečo brzojavko, ki se posebno nanaša na dejstva, ki so prišla na svetlo s bombnimi aferami. Upam, da ste tako videni in je razširite v javnosti: 'Najvišje sodišče je danes pridržalo Ozmama za obravnavo. Najvišji sodnik Angelotti je dejal, da so dokazi za krivdo Ozmama prepričevalni. Odbor, imenovan od 'Delavskega in stavbiškega kodekskega sveta' v San Franciscu, je bil osebno pri Webbu, vrhovnemu državnemu pravdniku, in je vprašal za njegov odgovor o oskrbi na sodnika Griffina, ki je vprašal, naj se proglasi smota v moji zadevi. Vrhovni državni pravdnik je rekel, da zapisnik ne izkazuje smote, in je nemogoče, da se smota proglasi. Najširše objave in velike demonstracije so potrebne, da stvar konča uspešno. Kalifornijska ljudska družba bo bojuje besno, da ohrani sebe. To izključuje novo obravnavo, dokler se ne zgodi nekaj nepričakovanega. Dajte tem faktorjem najvišjo obzornost.'"

Tom Mooney.

"Med tem, ko je pozornost ameriškega ljudstva osredotočena, da izvrši glavno nalogo in porazi Nemčijo, se ima izročiti eno najbolj neumnih hudodelstev v ameriški zgodovini.

Obratna pozornost na obravnavo Rene Mooneyjeve, ki sedaj brani svoje življenje pred mogočno zaroto, ki je uspeša, da je bila izrečena smrtna obsodba za njenevega soprega Thomas Mooneyja in da je bil Warren K. Billings obsojen v dosmrtno ječo, dasiravno so vsi absolutno nedolžni pri hudodelstvih, katerih jih obtožujejo.

Obsodba Mooneyja in Billingsa je bila mogoča le z zarotniško kombinacijo, nadzorstvom nad poroto in krivo prisego, kakršna je do sedaj nepoznana v tej deželi. Ravno iste metode se sedaj poslužujejo pri poizkušnji, da dosežejo justičen umor za Rene Mooneyvevo. Hudodelstvo, katerega so obtoženi — umor desetih oseb z bombami pri obhodu za vojno pripravljanje v San Franciscu — je tako strašno in gnjusno, da naj bi Mooney in Billings plačala hudodelstvo z najostrejšo kaznijo, če sta kriva. Ni ga človeka, ki verjame v njuno krivdo, da ju zagovarja.

Ali ona sta nedolžna in njuna nedolžnost je bila dokazana z nepobitnimi dokazi. Še več, doka-

POMORŠČAK JE INSULTIRAL ŽENO; POSLEDICA SO BILI IZGREDI.

Philadelphia, Pa. — Sodišče je postavilo osem pomorščakov, rezervistov in civilistov vankega pod \$1,500 poročstva, ker so se udeležili izgreda v Point Breeze parku. Policija naznanja, da je nastal izgred, ko je straža v parku hotela varovati ženo, ki jo je insultiral pijan pomorščak.

Boj je trajal skoraj eno uro, preden se je posrečilo policiji razgnati izgrednike. V splošnem so dijali, da so mornarjem prodali pijačo v salunu blizu parka.

Odkar je prepovedano mornarjem in vojakom v uniformi prodajati opojne pijače, se salonerji poslužijo zvijače. Vojak ali mornar stopi v posebno sobo, kjer obloče površnik iz platna, da zakrije uni-

zamo je brez najmanjšega dvoma, da je bilo pričanje proti njima krivoprišno in da obstoji zarota, da s prisego uničijo njiju življenji.

Glavna priča proti Mooneyju, F. C. Ozmama, zdaj drži najvišje kalifornijsko sodišče radi dokupljene krive prisige. Najvišji sodnik Angelotti je rekel, da so dokazi za njegovo krivdo prepričevalni.

Estelle Smith, neka druga priča, je izpovedala, da je Ozman ponudil vsoto na štiri načine, da podpira njegovo pridržanje. Mathews, načelnik detektivov, izjavlja, da je vsa stvar dogovorjena in dokazi govore, da so v zaroti, v kateri s krivo prisego uničijo življenje Mooneyja in drugih, ne le državni pravdnik, ampak tudi voditelji "velikega biznisa" na pacifični obali.

V očigled temu, so vplivi, ki delajo proti Mooneyju in drugim delavskim voditeljem tako silni, da vrhovni kalifornijski državni pravdnik ni dal njim prilike za novo obravnavo, dasiravno je zanjo apeliral sodnik Griffin, ki je vodil obravnavo.

Ali najbolj razočarljivo je dejstvo, da je življenje Mrs. Rene Mooneyjeve, proti kateri ni najmanjših obtožb in dokazov, v rokah profesionalnih porotnikov, ki so jo pripravili izročiti krvniku na besedo državnega pravdnika ne glede na to, kaj odkrijejo dokazi.

Ti profesionalni porotniki, katerih je le 2000 v mestu, v katerem demokratična izbira porotnikov vsposobuje najmanj 100,000 mož za porotnike, so večinoma osebe, odvisne od porotniške službe ki jim je glavni življenjski vir.

Umor Edith Cavell, ki so ga izvršili Nemci, je ves svet pretresel z grozo. Ali umor ni bil nič strašnejše in hladnokrvnejše preračunjen kot umor Rene Mooneyjeve, ki ga izrečejo kmalu kalifornijsko sodišče, dokler ameriško ljudstvo ne zahteva z odločnim glasom, da ona, njen soprog Tom in drugi nedolžni ljudje pod obtožbo ne dobe nepristranske sodniške obravnave.

Rena in tom Mooney ne smeta biti umorjena. Od današnjega dne in dokler ne dosežeta pravice, naj se vrše po vsi deželi ogromne demonstracije vseh državljanov, ki verjamejo v to, da moramo tu v Ameriki ohraniti velike ideale, za katere so pripravljani naši sinovi preliti kri v tujini.

Tako Frank P. Walsh, znan advokat in član Zvezne komisije za industrijske razmere, o nameravem justičnem umoru v Kaliforniji. Njegove besede so tako jasne in določne, da ne potrebujejo komentarja.

formo, potem se vrne v salun in pije, karkoli ga je volja.

Jonas White, straža v parku, je prišel ženi na pomoč. Ko je zagrabil pomorščaka, mu je prišlo 25 njegovih tovarišev na pomoč. White je izstrelil svoj samokres v zrak, da dobi pomoč. Pomorščakom so prišli še rugi na pomoč in kmalu je nastal splošen pretep.

GOVERNER IMA MOČ ZAPLENITI ŽIVILA.

Boston, Mass. — Legislatura je dala gubernorju McCallu moč, da lahko zapleni živila, določi njihove in maskevalne cene.

Mariette, Wis. — Vlak na Northwestern železnici je treščil v voz ulične železnice. Posledice treska so trije mrtvi in dvanajst oseb je ranjenih.

Mobilizacija vseh bank je zdaj v načrtu.

INOZEMSKÉ ZADOLŽNICE POJDEJO S TRGA.

Washington, D. C. — Merodajni uradniki so izdelali poseben načrt, da Združene države obdržijo doseženo supremacijo v financah, s katerim so tudi entente sile zadovoljne. Glavne točke v tem programu so sledeče:

Dokler traja vojna, ostane denarni trg zaprt za inozemske zadolžnice.

Stabiliziranje trgovskih in obrtnih razmer, v kolikor je mogoče mednarodni komisiji za nakupovanje izvesti stabilizacijo.

Osredotočenje finančnega sistema v deželi s tem, da devolijo se pridružijo zveznemu rezervnemu sistemu tisočim upnih kompanij in državnih bank, ki sedaj niso njene članice.

V vladnih krogih so prepričani, da je treba zapreti trg za inozemske zadolžnice. Domači prihranki so potrebni, da Amerika izvrši nalogo, ki jo je prevzela v tej vojni.

Velika Britanija je hotela postaviti na ameriški trg za \$200,000,000 zadolžnice. Odkar je Amerika stopila v vojno, je Velika Britanija spremenila svoj načrt. Zdaj si je Velika Britanija posodila denar direktno od Združenih držav.

Zdaj je tudi izdelan program, kako bodo posojevali denar ententnim silam. Srbija dobi posojilo, če mogoče v prihodnjem mesecu.

Nakupovalna komisija bo skrbela, da trg ne bo preobložen s produkti. Njega naloga je, da kupuje produkte in sirovine, da ne nastane stagnacija v industriji in da imajo delavci stalno delo.

Upne kompanije in državne banke sprašujejo skoraj vsak dan, da se jim dovolji pridružiti zveznemu rezervnemu sistemu, kakor hitro bodo tozadevni zakoni sprejeti.

FRANCOSKI SOCIALISTI SE PRIDRUŽUJO RUSKIM SODRUGOM.

Pariz, 30. maja. — Konvencija obeh frakcij francoske socialistične stranke je večeraj z veliko večino sprejela predlog ruskih socialistov za sklicanje mednarodnega kongresa. Na konvenciji sta bila navzoča dva ruska socialistična iz Petrograda, da razloži Francozom težnje in cilje ruske stranke. Moutet in Kačín sta si noči poslala delavsko-vojaškemu svetu v Petrograd sledeči telegram:

"Z veseljem vam javljam, da je francoska socialistična stranka po našem razjasnilu akceptirala soglasno naš sklep in vabilo na mednarodni kongres Internacionalne v svrhu, da se zedinimo za demokratske mirovne pogoje na podlagi, ki smo jo začetali mi. Francoski sodrugi nas zagotavljajo, da so proti imperijalističnim vojnjam, da so za pravice in svobodo malih narodov in za rekonstituiranje Internacionalne."

Francoski socialisti so tudi sklenili, da pošljejo delegate v Stockholm, kjer smejo zastopati stranko v preliminarinih konferencah.

KANADA NAMERAVA ZAPLENITI RUDNIKE.

Winnipeg, Manitoba. — Vlačni uradniki so na potu iz Ottave v južno Alberta, da prevzamejo rudnike.

Rudarji in operatorji se ne morejo sporazumeti glede plačilne lestvice. Če rudarji ne prične delati, bo nastalo pomanjkanje premoga.

Talijani hočejo prodreti avstrijske črte.

Odpor od avstrijske strani je silen.

Petrograd, 30. maja. — Kongres, sestavljen iz delegatov s fronte, je glasoval soglasno za naslednjo resolucijo:

"1. Armada v strelskih jarkih izjavlja, da je neobhodno potrebno se poslužiti vseh sredstev, da se čimprej vsrta mednarodno klanje in se sklene mir brez osvajanja ali odškodnin na podlagi, da IMAJO VSI NARODI PRAVICO ODLOČATI O SVOJI USODI, obenem naj pa ostanejo: KDO ŽELI MIR, SE MORA PRIPRAVITI ZA VOJNO."

2. Armada povdarja, da se so ruski vojaki do sedaj bojevali v razmerah, ki so bile slabše kot pri zaveznikih, da so morali ruski vojaki korakati proti sovražnim krogom nezavarovani in so morali s golimi rokami lomiti silne ograje, skozi katere so šli aliranci in sovražnik nemoteno po topniškem obstreljevanju, valed tega izjavlja (armada), da je treba rusko fronto oskrbeti s municijo in s vsem potrebnim, da se vzdrži načelo: ČIM VEČ KOVINE, TO LIMO MANJ PIČE ZA TOPOVE (KANONENFUTRA.)

H koncu izjavlja kongres, da armada apelira na vse, KATERIM JE SVOBODNA RUSIJA DRAGOCENA STVAR, da se združijo okoli vojaškega in delavskega sveta IN NE DOVOLJO PUSTOLOVNEM, DA ARMADA POSTANE GNOJILO ZA TUJA POLJA.

Eksekutiva vojaškega in delavskega sveta je izdala ognjeviti poziv na kmeto, delavce in druge državljane, da podpisajo rusko posojilo za svobodo. V pozivu izjavlja, da je posojilo potrebno kot sredstvo za utrditve provizorične vlade.

(Zarja prihajajoče svobode vstaja na vzhodu, pop Ovetkov je v "Radniški Strani" kljub temu slep za vse pojave in je še vedno za separaten mir, kar pomeni mir za vsako ceno.

Ali misli pop Ovetkov, da se bodo ruski socialisti in socialisti drugih narodov ravnali sedaj po njegovih nasvetih — kakršna lahko roče le močnani, prepričani s devičarstvom in prohibicijo — ki jasno vidijo, da je treba pogasiti in slomiti kajzerizem, da pride mir brez militarizma in novih priprav za vojno? Opomba uredništva.)

Rim, 30. maja. — Vojni stan poroča o novih uspehih na triški fronti. Italijanske črte so se razvile zapadno od Medice.

Topništvo ni bilo večeraj aktivno na trentinski fronti in v Karnskih alpah, ampak močan topniški ogenj je bil v Julijskih alpah, posebno pa med vzhorovoma Cuko in Vodice in vzhodno od Gorice. Sovražnik je zopet trdovratno napadal vrh 652. Trije napadi, izvršeni kaporedoma po topniškem obstreljevanju, so končali s neuspehom. Ujeli smo trideset moč.

Washington, D. C. — Člani italijanske komisije slede z animiranim vestem o operacijah na kraški fronti, ki pravijo, da Trst nesljivo pade. Talijani nočejo bombardirati mesta in upajo, da ga Avstrijci ne zrušijo, preden ga zapuste. Trst je posttransna stvar pri glavni ofenzivi, ki ima sedaj namen, da odpre pot v Ljubljano, ki zopet odpira pot na Dunaj. Strme gore stoje pred italijansko fronto in cenijo, da bo treba ertvovati 500,000, da grede preko njih. General Cadorna, tako sodijo, se hoče izogniti tem žrtvam in išče poti naokoli.

Dalje na 3. str. 1. kol.

ZORIN.

Spisal Josip Stritar.

(Konec)

Tam sem se seznanil s njim. Zdaj sva si velika prijatelja in ničesar mi ne prikriva, saj pravi, da nima ničesar, da bi smogel govoriti z njim, razen mene. Čudne pogovore imava. Nikoli še nisem videl tako vedoželjnega človeka. Vse bi rad vedel. A najbolj ga mikajo zvezde; ni mi dal miru, povedati sem mu moral vse, kar vem o ti stvari. A kako si je vtepel v glavo misel, da pride po smrti na neko zvezdo! Zato jih tako rad opredeljuje. Čudno mi je pri sreči, ko vidim človeka s tako strastno poželjivostjo učiti se ter pohiti si glavo s stvarmi, ki mu nikakoršnega sadu ne obrodijo. Ne slepi se samega sebe, dobro ve, da mu ni veliko časa več odmenjenega. A udan je v svojo osodo, najmanjše pritožbe nisem čul iz ust njegovih. Ne samo na telesu, tudi na duši je bolan; telesa je pač samo posledek dušne bolečine. Spet tista stara a vedno nova zgodba —

In komur se prineri,
Poči mu srce.

Rad je imel dedico, ki ga je ljubila dokler ni našla drugega bogatega, ki je bolj godil njenim očem in aplem nje. "Češ fan tutte!" tako vse delajo. Siromak ni mogel premagati te nesreče, pregledoko mu je bila segla ter v srečo ukoreninila se ljubezen. Poskusil jo je iztrgati, a ranil si je srce, da mu nikdar več ne odravi. Malo sem našel v svojem življenju tako blagih in globokočutnih sreč. Žal besede mu ni iz ust čez njo; ki mu je kriva vse nesreče, ki mu je hladno-ljubezen zamorila mlado življenje.

18. avgusta.

Pismo mi je došlo, saj več, od kod. Nena doma me je zadela smutna novica. Saj se tudi popotnik ne nadeja strele, ki ga z viška zadene. Utrgana je zadnja nit, na kateri je viselo življenje moje. Črno mi je pred očmi! —

XV.

Julijeta Zorinu.

In kako bi bili na konci sveta, to pismo vas mora najti! Dela — o kako hočem začeti sirota? Dela — a kaj? saj vi nimate srca! Ko bi je imeli, nikdar bi nas ne bili zapustili tako. Jena je bi, hrepeneti in trpeti blago, zvesto srce. Ugasnilo je na večne čase oko, ki je tako milo, tako prijazno sijalo vsemu svetu, a najmanjše naj-prijazne meni, ki sem zdaj sama, zapuščena na svet!

Precej ko ste nas zapustili, zgrudila se je, kakor cvetica na polju, katero je kosa zadela. Ugasnila je brez trpljenja, zadnja njena misel bili ste vi.

O zakaj ste prišli v naš mirni kraj, mir kalit srečo, katero ni vedelo prej, kaj je žalost, kaj je veselje!

Odpustite gospod, nočem vas žaliti; ali žalost me prenačuje, da komaj vem, kaj govorim.

A nočem vas žaliti. Kaj so vam moje besede? — Berite, kar vam poroča ona v svoji zadnji uri. Naj vas ne motijo moje črke. Ubožica ni več imela moči, da bi vam bila sama pisala.

Zdaj, ko sem vam izročila to drago svetlino, zdaj sem izpolnila svojo dolžnost do prijateljice in do vas, zdaj ne boste slišali nič več o meni. Živite srečni in veseli.

Julijeta.

Dela Zorinu.

Ali več, da umiram, ljubi moj! Kaj ne, ko bi vedel, prihitel bi k postelji moji, podati mi roko v slovo. O, želela bi pač, da bi mi tvoje ljube roke zatiskale oči, potem ko so še enkrat gledale obliče tvoje, ko so pile zadnjikrat mile žarke tvoje očesa. A ti, prijatelj moj! bivaš daleč od mene, in umreti mi je brez tebe.

Čudno! Brez bolečin čutim, da se mi bliža konec mojih dni. Glejmo mi moči; samo toliko mi jih je ostalo, da morem še misliti na te.

Milan! ne bodem te videla več na tem svetu. Vendar pojdem mirno od tod. Vera me uči in ta sladki nauk mi potrjuje srce; onkraj groba se prične naše pravo življenje. Tam te bodem videla, tam se združim s tabo, v srečni deželi, kjer ni solz, kjer ni ločenj. To upanje mi lajša in alajša zadnja trenotja. O, Milan, upaj tudi ti! Mudi se še nekoliko časa na zemlji, a potem se spomni svoje Dele in pridi v njeno hrepenenče naročje.

Postelja moja je obrnena tako, da gledam skozi okno sonce, ki zahaja.

Sijaj, sijaj sonce,
Oj ti sonce rumeno!

Jutri mi ne bode več sijalo. Milan! morebiti je gledal v tem trenotju tudi ti. Naj ti nosi moj pozdrav, slovo moje čez gore in čez doline.

Milan! ne hrani v svojem srcu sovraštvo do mojega nesrečnega očeta. Ko bi ga videl zdaj, v srce bi se ti smilil ubogi mož, ki bode skoraj sam na svetu. Stori bi mi vse, kar bi želela, samo da bi ohranil svojega edinega otroka. A zdaj je prepozno!

Dejal si mi, da se vrneš v domovino svojo. Ali si bil še obiskat ljubljene kraje, kjer sva tako srečno preživela svoja otročja leta? Rada bi jih bila videla s tabo enkrat; tudi tu želja se mi ne izpolni.

Nikdar bi ne bila verjela, da je tako lahko umreti. Rahleje in rahleje bije srce, da se ustavi. Kako čudno, lahko se čutim! Duha moj se dviga, zemeljske teže prost, ter plava, plava dalje pod jasnim nebom, tja proti večernim goricam, kjer zadnji solnčni žarek umira.

Z Bogom, Milan, z Bogom! Ti ne vidiš roke moje, ki ti jo a zadnjo močjo podajam v slovo. Ne mudi se predlogo na zemlji, kjer si zdaj vendar sam; težko te čaka nevesta tvoja! Z Bogom z Bogom!

Is Zorinovega dnevnika.

Dospel sem do zadnje postaje! — Človek je vendar čudna stvar. Nekedaj, ko je bil še otrok, in je mislil tako daleč, kakor je videl, bila mi je zemlja svet; vse je bilo ustvarjeno zanj. Zvezde na nebu so mu bile svetle pike, da mu svetijo in ga razsvetljujejo. Božja roka mu je vodila vsako stopinjo, kakor otroku, ki se hođiti uči. Zdaj vemo, da je zemlja naša prah v neizmernem prostoru, in vendar človek še vedno meni, da ne more nič biti brez njega, z njim vse mine, večna tema, nič nastopi, ko zatane on oči.

Otročja misel! Solnce bode vzhajalo in zahajalo brez tebe, kakor prej! Obsevalo bode samo, enega nesrečnega menja. Vse pojde, kakor je šlo; veneli se bode svet in jokati. Skoraj se ne bode nikdo spominjal, da si živel kedaj.

Eno sanjo krepko, srčno stopinjo — in vsega je konec! A vendar, kaj se ti noga ustavlja? Zdaj moreš odložiti breme, ki ti je pleča kravavo žulilo. Kaj se pomišljaš? Privadi si se breme.

Življenje, dobro ali slabo, vendar pa nekaj, je človeku znano; a kaj pa pride za njim?

Kako je sploh mogoče, da je kaj? — Ko bi ničesar ne bilo, ni človeka, ni zemlje, ni neizmernega prostora? Nič, nič, strašna misel! Dobro, da je človek ne more misliti dolgo; morala bi mu možgane znesti.

Ko bi vsaj mene ne bilo! Saj je vendar mogoče, da bi se ne bil rodil! —

Drago je življenje vsaki živi stvari, to je naravno; večini gre nad vse. Edino blago je, kar ga še ima. Zastonj pustiti je, iz rok dati zadnjo pravico, katero imaš, žalostno!

Ko bi je mogel dati za kaj! Ko bi mogel dnu, kar mi jih je še danih, priložiti življenju svoje-ga bolnega tovariša, ki pride skoraj za mano!

Sladko je umreti za domovino, za blago idejo. O srečni vi, katerim je bila dana taka smrt! Jaz s svojo smrtjo ne rešim drobne čebule, ki je pala v vodo!

Valovi opere človeku vse gorje.

Mislím, da prav umejen besede tvoje, modri pesnik!

Glej drobnih mušic, kako veselo pišejo in se sučejo v gorkem solnčnem svitu nad vodo; veselo se svojega življenja!

Zorin prijatelju.

Imel si mnogo potrpljenja z mano, imej ga še malo; zdaj te zadnjič nadlegujem.

Ne! — gimljivega slovesa ne bodem jemal od tebe. Sprejmi mojo zadnjo srčno zahvalo za svojo prijaznost, katere sem te tako malo vrednega izkazal, a pozabi me, kar najhitreje moreš, kakor naposled pozabimo popotnika, s katerim smo se za nekaj časa seznanili na poti.

Navada je, spomenike staviti ob cestah, kjer se je kdaj ponesrečil. Tako je tudi mene zadnje dni obhajala misel, da bi iz svojega življenja, kar se mi primerno zdi, posnel, zapisal ter izročil mladini naš v stvarilen vzgled.

Tako bi vendar morebiti smrt moja ne bila čisto brez vse koristi. — Morebiti, ali pa tudi ne.

S poslanimi pismi stori, kar se ti zdi. Poslal sem ti jih, ker upam, da ti mnogokaj pojasni. Zapisal sem ti, kaj želim, da se s mojimi stvarmi zgodi. Stari vdovi, pri kateri sem nekdanji sodeloval, izročil zapisane novce in reči ji, da jo pozdravim ter želim, naj si s tem na svoje stare dni malo priboljša. Z njeno hčerjo sva se rada gledala, če se ne motim; bila je ljubezniva deklica, naj ostane poštena.

Ne skrbj dalje zame, jaz ničesar več ne potrebujem. Ko bi kdo povpraševal po meni, daj mi vem kdo, reci mu, da se mi dobro godi. Z Bogom!

Dostavek.

To je zadnje pismo, ki sem je prejel od svojega nesrečnega prijatelja; nič več nisem slišal o njemu.

Potrebno se mi zdi dostaviti nekoliko besed. Ne stavim Zorina mladini v posnemanje, ravno nasprotno. V zgled vanj bodi njegovo blago srce, njegova goreča ljubezen, v katero je obsegal vse trpeče človeštvo; a pazimo se njegovih zmot, izvirajočih iz prečutečega srca; Zorin nam je pokazal, kam vodi jo.

Hudo bi mi bilo, ako bi me kdo krivo razumel, a zdaj je prepozno. Um in srce bodita v lepi zvezi. Izvozili si naj vsak svoje področje, ne preozko, ne preširoko; v njem naj se dela zase, za svoje brate, po svoji moči, po svojem prepričanju in gotovo dopolni svojo dolžnost.

Posamezniku ni nikomur dano, da bi prestvaril svet.

Gorje mu, kdor to posluša, sebe pogubi in ne pomaga nikomur. Te resnice nam je žalostna priča moj in zdaj morda tudi katerega izmed mojih braleev prijatelj — Zorin.

Spisal: Fran S. Tauchar.

Trije ženini.

Salot-igra v dveh dejanjih.

(Konec).

George (gre parkrat semintja): Nič pravega mi ne pride na misel. "Dragi moj mož," — ne pristaja, ker mu misliš uiti. A, še vem! Začni takole: "Gospod Debeluh, ženska pokora!" (Malo pokušaja ter hodi semintja). "Ker so Ti kvarte in postopaj ljubki kot žena in dom, od danes zanjprej prenehaj biti Tvoja žena..." Ne trudi se z iskanjem, ganaj ne pridem za nobeno cenno. Kam grem in s kom grem, Ti pa mi ne potreba vedeti. — Pozabi name! — Milena." Tako to mislin bo zadostovalo. Zdaj se pa hitro uspravi! Milena (položijo pismo na mizo): Malo potrpi, takoj bom pripravljena. (Gre v sobo).

George (pogleda pismo): Ha, ha, ha! Prav Ti je! — Zakaj si pa prišel na mojo pot...? S tem si se pregrešil proti naravnim zakonom... (Gleda slike).

Milena (pride s kovčgom v roki): Pripravljena sem... (povesi glavo).

George (jo prime okrog pasu): Čas je, da greva, Milena; — pojdiva.

Milena: Težko mi je iti, — še težje bi mi bilo pa tu živeti... (Odide).

Sedmi prizor.

(Debeluh sam.)

Debeluh (vstopi, razdraženo): Tristo zlodjev! Vse skupaj me jezi! Jaz sem se zato oženil, da bi mi žena kuhala; zdaj pa moram hoditi v restavracijo, kjer je poleg draginje in male porcije, še slaba jed povrh. He, he, lepa reč to, bil oženjen in hoditi v restavracijo na hrano! — Seveda, če ženska noče skuhati, pa moraš iti, — ali boš lačen? (Hodi semintja). Navsezadnje pa ni še prenapačna ta moja Milena. Res je, da mi včasih bere levite in poje dolge litanije; ampak večerjo pa vendarle skuha devetkrat boljše kot vsi kuharji v restavracijah. — Noeoj sem jo precej zelo ujezil... Pokličem jo, bom videl, če se je že kaj umirila! Kliče. Milena! Milena!... "Draga ženska, ali si še jezna? ... Pridi sem! ... (Gre proti mizi, zagleda pismo). Kaj pa to pomeni! Milenina pisava je... (Bere, reže vsakovrstne obrabe; vzdihne, zakrije obraz z rokami in sede k mizi; čez nekaj časa dvigne glavo). Torej — "ženska pokora" vsem... Ti predznost neha-lezna! Saj je imela vsega dovolj, kar si je počela... No tak zdaj sem vdovec pri živi babi!... Oh! oh! ušla mi je, ne da bi se dostojno poslovila od mene... (Malo pomisli). Še rada boš prišla nazaj, ko boš enkrat lačna; pa Te ne bom hotel sprejeti! (Zamisljeno gleda v pismo, zunaj dvakrat potrka, toda on ne sliši, vrata se odpro).

Osmi prizor.

(Debeluh, Bradáč, Suhlin in Policač).

Bradáč in Suhlin (prideta tiho do Debeluha in vsak na eni strani bereta pismo, se smeje-ta na tihem nekaj časa, Debeluh vzdihuje, se vz-ravnata): Hello!

Debeluh (se ustraši in skoči kvišku): Kaj vraga! Kdo vama je dovolil priti v hišo brez trkanja! (Ona dva ga primeta za rame in ga mirno posedeta).

Bradáč: Ne bodi hud, saj sva trkala, pa mo-raš biti gluh, ker nisi čul.

Suhlin: Gluh ravno ni, ampak vsebina tega pisma mu je zaprla sapo in ušesa, ha, ha, ha!

Debeluh (skrije pismo): Kako veš Ti, kaj je v tem pismu?

Bradáč: Da bomo odkrito govorili Ti po-vem, da sva oba čitala pismo, ko sva vstopila. Vse veva. Častitam Ti k temu uspehu! (mu po-da roko).

Suhlin (mu tudi poda roko): Jaz Ti tudi ča-stitam! Prav tako Ti privoščim svobodo kot sam sibi.

Debeluh (ju gleda začudeno, ko ga držita za roke): Ali sta znorela ali kaj? Častitata mi ker mi je — ušla žena... Naj vaju vrag početr!

Bradáč: Ne bodi vendar prismojen. S tem da Ti je ušla, Ti je naredila največjo uslugo, ki jo more žena možu storiti...

Suhlin: Jaz bi ne bil njenega ragljanja tol-

ko časa poslušal kot si ga Ti; ako bi ona bi pa sam izginil.

Debeluh: Vidva že govorita tako, ker sta, kaj se pravi biti oženjen in — zaljubljen...!

Bradáč: E, kaj zaljubljen. — Saj s midva tudi zaljubljen v Mileno, kajne? še ženila sva se, a — potem si jo nana pa plaval, pa nisva bila zato nič užaljena.

Suhlin: zdaj pa vidiš, kaj so babe. Na lo ga potegni, (mu da steklenico).

Bradáč: Le veselo Debeluh, le veselo Debeluh (pije): Saj res, kaj bi pa sten! (še pije). Br — r — r — r klan!

Bradáč (kneže kvarte): Lahko se za-tudi brez žensk.

Suhlin: E, kaj ženske. — Moška pa — nič drugega...!

Debeluh (veselo): Možato si poveda brez žensk imamo lahko veselo zabavo, saj prosti. Vsedita se; — bomo malo pa gledali. (Sedeta).

Bradáč (meša kvarte): Kaj bomo Ferbi ali poker?

Suhlin: Ker smo ameriški športniki, pre-da igramo ameriško športno igro to je —

Debeluh: Dobro! Noeoj nas ne bo guala moja žena, ker jo nimam več, ha, Cakajta, bomo enega spili na njeno stre-tovanje. (Gre po steklenico vina).

Suhlin: Žena mu je torej ušla, ha, Kaj praviš Ti k temu?

Bradáč: Nič drugega kot to, da bi ji še preje ušla kot je temu ko bi jo imel.

Suhlin (jezno): Kaj zlodja misliš —

Debeluh (primese vino): Tako. Zdaj pijmo, (toči). Nazdravje tebi, samemu su-

Suhlin: Živijo oženjeni početr!

Bradáč: Živijo vdovec pri živi ženi!

Debeluh: Hvala za napitnico! — Zla-čimno z igro. Prepričan sem, da nas neog-nihče nadlegoval. (Položijo denar na mizo).

Bradáč (deli kvarte): Ti si, Suhlin, daš?

Suhlin: En brus! Pa "katal" bom.

Debeluh: Plačam!

Bradáč: Drži se! (Meče kvarte).

Suhlin: Ti Bradáč! Odkod si pa tiel dobil?

Bradáč: Padel mi je, — saj vidiš...

Suhlin: Padel je, to sem videl; ampak je padel, jaz vprašam!

Bradáč: Ti vražja pokveka! A češ, da prisolim!

Debeluh: Kaj se vedno prepričati! Je ta igrati —

Policač (hitro vstopi): "Če mislite a! — Pa ne da bi jih nekoliko metal! (Pa nazo). Poker, kaj? ... Konono sem lotil, falotje! (Spravi kvarte in denar v Tako. Teh stvari zdaj ne bode potrebne cej dolgo. Zdi se mi da vas bo dal sodnik sto kamenje tole).

Bradáč: Denar nam dajte nazaj!

Policač (ga udari s kolom po glavi in stavi v vrsto, nato Suhlin in potem še Debeluh odpre vrata in ukaže): Marš! (V re-za drugim držijo drug drugega za rame, noge visoko privzdigujejo kot arestantje, odhajajo).

(Zagrinjalo pade).

Sedem važnih točk za registracijo.

1. Za registracijo je določen le en dan, 5. junij 1917.

2. Registrirati se mora vsaka oseba moškega spola, ki prebiva v Združenih državah, je stara 21 let in še ni dosegla 31. rojstnega dneva do določenega 5. junija 1917. Izjemo tvorijo le oficirji in moštvo v regularni armadi, mornarici, mornariškem pehotnem zboru, in v milici in mornariški milici, če so v službi Združenih držav, članki v oficirskem rezervnem zboru in moštvo v rezervnem zboru v aktivni službi.

3. Registracija se loči od nabo-ra. Ne glede kakšen vzrok ima kdo za oprostitve, registrirati se mora vsakdo.

4. Registriranje je javna dolžnost. Oni, ki ne izvrše te dolžnosti, bodo kaznovani z ječo in ne denarno globo, tako, kot je zapisano v nabornem zakonu.

5. Osebe, ki so bolne in ne morejo na dan registracije priti v popisovalni lokal, naj pošljejo zaupno osebo k okrajnemu ali mestnemu pisarju (county ali city clerk) in naj vprašajo za registrovalni listek. Pisar bo dal navodila, kako je treba spoštiti listek. Listek mora odposlati bolnik po pošti ali ga pa poslati po zaupni osebi registrarju v njegovem volilnem precinktu. Bolnik naj doda kuverto, na kateri naj bosta znanika in njegov naslov, da mu pošlje registrovalni certifikat.

6. Oseba, ki pričakuje, da bo na dan registracije odsotna od svojega volilnega precinkta, naj vpraša tako hitro, kot je mogoče, pri okrajnem pisarju (county clerk) za registrovalni listek tam, kjer se vstavi. Če mesto šteje nad 300 tisoč prebivalcev, naj se zgla-si pri mestnem pisarju — (city clerk). Pisar mu bo zapisal vprašanja na listek in bo listek zopet

izročil odsotni osebi, ki naj listek pošlje po pošti registrarju v njegovem domačem volilnem precinktu, da pride njemu v roke do dne registracije. Priloži naj tudi ku-verto, na kateri sta znanika in njegov naslov, da odsotna oseba dobi registrovalni certifikat.

7. Prostori za registriranje bodo odprti od sedmih zjutraj do devetih zvečer dne 5. junija 1917.

ZDRUŽENE DRŽAVE SO ZAPLENILE NEMŠKI LADJI.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je naročil mornariške-mu tajniku, da zapleni nemški la-dji "Odewald" in "Praesidente", ki sta zasidrani v San Juan. Porto Rico.

LISTNICA ZA INFORMACIJE.

L. K. Kincaid, III. — Pojdite h klerku, ki ima v vašem kraju nadzorstvo nad registracijo, po-kažite mu izkaz vaše starosti in potem se vam ne bo treba registri-rati.

KADAR SE ZGODI kaj novega v vaši okolici, kar vas zanima, sporočite nam, kajti vsakdo bo zanimal tudi drugo.

POTREBUJEMO 100 UNISKIH SLOVENSkih RUDARJEV.

Električno razsvetljen rudnik, odprte luči, nove kompanijske hi-še, stalno delo, ni pomanjkanja voz, ni kompanijskih prodajal, premog do šest čevljev visok, ni vode ne plina v rovu. Pridite z orodjem pripravljeni za delo. Ako ne morete priti, nam pišite. Zgla-site se pri Superintendentu, Mead-ow Lands Coal Co., Mine No. 2, Arden, Pennsylvania, P. C. C. St. Louis R. R. ali rov štev. 3, Avella, Pa., Wabash Railroad.

(May 25, 31.)

POTREBUJEMO može s svojimi družinami, priselijo n aBlairsville, Pa. no delo skozi celo leto, do-če, dobra stanovanja v naj-nizko ceno.

Izglasite se pri Supt., Columbia Plate Glass Co. BLAIRSVILLE.

SALOON IN POLDRUGA SVETA NA PRODAJ

Pod zelo dobrimi pogoji, dobrem bizniškem prostoru, prodaj gostilna, dobro za-raznimi likerji in vinom.

Je lep prostor za restavracijo, lika je zelo ugodna in v pre-kraju. Poslopje in poldrug sveta se prodaja po zmerno ni.

Lastnik želi ostaviti vsako obrt in radi tega prodaj gar veseli gostilniškas obrt.

sno misli na kupčijo, to je, da saloon in ves svet, naj se do-naslov na upravnistvo "Pro-2657 So. Lawrence Ave., C. ill. (May 25, 31.)

Potrebujemo pedeset izkušen rudarjev.

Hazel rudnik v Canonsh-Pa., 25 milj stran od Pittsburgh, Pa., potre-takoj še 50 rudarjev. Pro-pošiljajo za železnice, B-vozov. Unjski rudnik in ska plača. Nobenih ne-Sole, cerkve in druga na-liša so v mestu. Dobro-dar zasluži \$7 do \$8 dnev.

Zglasite se pri Superi-dentu E. C. Gerry pri ku ali pa pišite tajni-nite, da ste čitali "Prosveti".